

15.9.2020_0001 İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne
Tayyip Gökbilgin

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne

16 Ocak 1961 tarih ve 234 numaraya karşılıktır:

1961 yılı Nobel Sulh Mükâfatı için namzet (aday) olarak İsmet İnönü'yü teklif eder ve onun milletler arası sulh ve müsalemet (emniyet) tesisinde şimdiye kadar ibraz ettiği hizmet ve yararlığın büyük önemini belirtmek isterim. Şöyle ki:

- a) Atatürk reformları denilen ve Türkiye'yi muasır Batı medeniyet ve zihniyeti içine tamamen ithal etmeye matuf olan medeni hareketlerde büyük ıslahatçının birinci yardımcısı olmuş ve bugünkü Türkiye'nin hak ve adalet, sosyal medeni nizam, sulh ve sükûn içinde terakki prensibine dayanan ana siyaset istikametini almasında başlıca rol oynamıştır. (Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin reform hareket ve kanunları bu tezin başlıca vesikalarıdır).
- b) Misâk-ı Milli'yi gerçekleştirmeye canla başla çalıştıktan ve bunu başarmaya muvaffak olduktan sonra Lozan Sulh Anlaşmasının akdinde (imzalanmasında) gösterdiği sulhperver tutumu ve yüksek anlayışı ve 1924'ten sonra da uzun bir devrede tarihin bin bir tecellisine sahne olan bir yerde ve aşağı yukarı iki asırdan beri birbirleri ile mücadele halinde yaşayan milletler arasında kardeşçe ve dostça yaşamının esas umdelerini tesis eden ve buna bizzat ve son derecede ihtimam eden bir devlet ve siyaset adamı vasfında bulunuşu, onu namzet göstermeye beni sevk eden ikinci bir sebeptir. (Lozan Muahedesi Müzâkerâtı, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi)
- c) O, İkinci Cihan harbinde Türkiye'yi demokrasilere yardımcı vaziyetinde ve fakat harp dışında tutmak suretiyle harp sahasının genişlemesini önlemek ve böylece daha fazla insan kanı dökülmesine mani olmakla da Sulh Nobel mükâfatına en layık bir kimse telakki olunabilir. (Vesika, Çörçil'in Hatıratı, Cilt II-Nutuklar),
- d) İkinci Cihan Harbinin sonunda demokrasiye samimi inancı sebebiyle, şartların müsaadesizliğine bakmayarak, Türkiye'de demokrasinin nizamını kurmaya başlamış ve bu yolda sulhperver metotlarla birçok ileri merhaleleri kat ederek, 1950 senesinde şark memleketlerinin tarihinde ilk olmak üzere tek dereceli ve dolaylı seçim neticesinde iktidarı seve seve muhalefete terk ve tevdi etmiş olmakla da mümeyyiz bir vasıf kazanmıştır. (1950 seçim ve bu ve bu münasebetle söylenen nutuklar, neticeleri)
- e) Muhalefet lideri olarak 1950-1960 seneleri arasında yine şark memleketleri için örnek ve sulhperver bir devlet ve siyaset adamı olduğunu ispat eylemiştir.

Bütün bu sebeplere dayanarak, İsmet İnönü'nün barış uğrındaki hizmet ve başarıları sadece milli ve mevzii değil fakat aynı zamanda milletler arası mahiyet ve karakterde telakki eder ve 1961 Sulh Nobel mükâfatına namzet sayar, bunu halisane teklif eylerim.

Keyfiyeti derin saygılarımla arz ederim.

Edebiyat Fakültesi Dekan Vekili

Tarih Profesörü

Tayyip Gökbilgin